

Koşul

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Öteden beri bu köşede değinilen bir hususu yinelemek pahasına da olsa son gelişmelerin kanıtlayıcı göstergeleriyle bir kez daha gözden geçirmekte

yarar var: Türkiye, hızla devletin odak olduğu, eksen olduğu, devletin giderek güçlendiği bir döneme girmektedir.

Dikkat edilirse görülecektir: RP etrafında gelişen tartışmalar, bir demokratik açılım olanağını arayan türden değildir. Çünkü, bu tartışmaların içerdiği herhangi bir demokrasi bilinci yoktur. RP, kurulu düzenin dışına çıkmayı öngören, bunu saklayan, giderek gizli yollardan deneyen bir parti olarak algılanmış, öyle tanımlanmış, öyle gösterilmiştir. Bu, doğru olabilir. Ne var ki doğru dahi olsa, yapılması gereken yalnızca RP'nin üstüne açık ve gizli erk kullanımlarıyla gitmek değildir. Öncelikle yerine getirilmesi gereken şey, RP'nin siyasal alandaki konumunu tartışan, eleştiren siyasal partilere düşmektedir. O da şudur:

RP, Türkiye'de, Türkiye'yle ilgili bir paradigmadır. RP, kendiliğinden doğmuş bir model değildir. Gerçi İslam'ın evrensel yükselişi diye bir gerçek söz konusudur. Bu yükseliş bölgesel ve yerel özelliklerle birleşince bu partiye Türkiye'de ek kimi olanaklar sağlamaktadır. Bununla birlikte RP'nin güçlenmesi tümüyle Türkiye'deki siyasal - toplumsal - kültürel koşullarla ilgili bir durumdur. Eğer o koşullar değiştirilebilirse RP de etkinliğini yitirecektir. Çünkü, yineyleyim, RP eylemi varolan koşulların belirlediği olgulardan beslenmektedir. Koşulların nasıl değiştirileceği öteki siyasetlerce inandırıcı modeller içinde sunulursa RP'ye dönük eğilim giderek zayıflayacaktır.

Oysa, hiçbir parti böylesi bir anlayış ve tercih içinde değildir. Tersine, demokrasi adına devletle doğrudan bir özdeşlik içine girmektedirler. Yalnızca merkez sağ partiler değil merkez sol partiler de devleti savunmaktadırlar. Giderek siyasette farklılaşmanın ortadan kalktığı bir sürece girilmektedir.

Öyle görünüyor ki bu gelişme kısa dönemde birkaç çok ciddi sonuç doğuracaktır. İzleyen bir dönemde devletin dönüştürülmesi hiçbir siyaset tarafından savunulamayacak, savunulursa bu 'tehlikeli' bir girişim olarak algılanacaktır.

Devletin varlıksal konumu, anlamı gitgide güçlenecektir. Bu, bir süredir yakınılan 'derin devletin' etkinliğini arttırması anlamına gelecektir. Bunun gündelik yaşama dönük bir yansıması da olacaktır. Devlet, şiddetini her geçen gün biraz daha arttıracaktır.

Bir diğer husus demokrasi ve demokratik açılımla ilgilidir. Şimdi, CHP'den MHP'ye kadar geniş bir yelpazenin, ANAP'ı da içerecek biçimde devleti savunmasıyla başlayan süreç, aslında devlete uzak kalmak isteyen, hiç değilse devletin belli denetim çizgilerinin gerisine çekilmesini isteyen kitleleri, sivil odakları siyasetten bir kez daha uzaklaştıracaktır.

Belki hepsinden daha da önemlisi, devlet - ideoloji özdeşliğinin giderek daha muhafazakâr, hatta mutaassıp bir çizgiyi kaymasıdır. Son MHP kurultayı bu oluşumu tüm çıplaklığıyla sergilemiştir. Bu durum öteki merkez sağ partiler için de aynen geçerlidir. Bu türden bir gelişmeyi de yadırgamamak gerekir. Çünkü, mutlaklaştırılmış bir devlet kavramı, beraberinde nerede duracağı bilinmeyen bir mutaassıplaşma sürecini de getirecektir. Hele, Türkiye'de bu olgunun öteden beri dinle örtük bir ilişkide bulunduğu düşünülürse değinilen husus daha açıkça görülebilir.

Ortaya galiba şöyle bir koşul çıkmaktadır: Türkiye'de devletin ötesinde bir siyasal tavır alış yoktur. Demokrasi dahi devletin etkinliği için kullanılan bir araç durumundadır. Aslında mutlak ve erişilmez iktidarın yeryüzüne indirilmesi ve dünyevileştirilmesi olan siyasetin kendisi devlete göndermelerle yapıldığı için, bu yaklaşımın sonucunda bir tür dokunulmazlık kazanmakta, adeta dinselleşmektedir.

Buğün her türden siyasal oluşum bu çukurdadır. RP'nin temel çıkışlarını devletin kimi kurumsal yaklaşımlarına karşı yaptığı düşünülürse, bu akıl yürütmeden, tek ayrıkçı partinin o olduğu ortaya çıkar.

Onu güçlendirenin bu koşul olduğu eğer su götürmez gerçekse bu, bundan sonrasının öteki siyasetler için ne ifade ettiğini gösteren çarpıcı bir köşüldür.